

Arbeids- og sosialdepartementet
v/ politisk ledelse
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Oslo, 09.02.2021

HLF (Hørselshemmedes Landsforbund) ønsker med dette å overbringe våre forventninger til statsbudsjettet for 2022.

HLF er Norges største organisasjon for mennesker med funksjonsnedsettelse med rundt 67 500 medlemmer. I dag har en million nordmenn hørselsutfordringer som påvirker hverdagen ulikt. Noen har behov for omfattende rehabilitering, mens andre trenger tilrettelegging, hjelpemidler og kunnskap i å mestre hverdagen. Stadig flere rammes av hørselsutfordringer og det er viktig å motvirke sosial isolasjon og frafall fra utdanning og arbeidsliv.

1. Forankring i folketrygden

Hørselshemmede har i dag en lovhemlet rett på høreapparater, tinnitusmaskerere, hørselsteknisk utstyr, tolk og tilpasningskurs gjennom folketrygden, med den finansielle sikkerheten dette innebærer. HLF ønsker ikke en endring i dette. Dette sikrer tilgang på nødvendig hjelpemidler og tjenester uavhengig av bosted eller økonomi.

2. Tilpasningskurs

HLF ber om:

- En fortsatt satsing på tilpasningskurs for hørselshemmede ved HLF Briskeby og en økning av satsene, lik den som er for syn.

Det er viktig med en helhetlig og individuell tilpasset rehabilitering for yrkesaktive hørselshemmede, for å komme raskere tilbake til arbeid og/eller beholde jobben. I rehabiliteringsfasen må det psykososiale vektlegges, med særlig fokus på mestring av og deltakelse i arbeidslivet. Bevissthet og informasjon om ekstrabelastingene hørselshemmede har i arbeidslivet, er av stor betydning både i det forbedrende og det forebyggende arbeidet.

I dag er det få mestrings- og rehabiliteringstilbud for hørselshemmede som er yrkesaktive, er i ferd med å falle ut eller ønsker seg tilbake i arbeid. HLF Briskeby har siden 2004 holdt tilpasningskurs for voksne tinnitus- og méniererammede, personer med cochlea implantat, tunghørte og døvblitte i yrkesaktiv alder og er landets ledende fagmiljø på rehabilitering innen området. Vi er fornøyd med at departementet ved Arbeids- og velferdsdirektoratet har sett den økende etterspørselen etter kurs ved HLF Briskeby de siste årene. Vi ber om en fortsatt satsing og økning av antall kursdøgn. Det er stor etterspørsel etter kurs spesielt for personer med tinnitus, her er ventetiden fra 3- 6 måneder. I 2020 hadde HLF en ramme på 3000 kursdøgn, men på grunn av covid 19 ble det avholdt færre fysiske kurs enn planlagt. Direktoratet viste sammen med HLF Briskeby omstillingsevne og åpnet for digital gjennomføring av tilpasningskursene grunnet Covid 19. Vi er fornøyd med at direktoratet åpnet opp for dette, og ber om at denne fleksibiliteten og rehabiliteringstilbudet også videreføres for fremtiden. For brukeren er det viktig å ha fleksibilitet og tilgang til ulike rehabiliteringstilbud.

Når det gjelder utløste satser så ser vi at det er en betydelig skjevfordeling i satsgruppa. Syn har i dag kr. 3.565,- per døgn + 819,- per døgn om pårørende er med. Hørsel har i dag kr. 2.470,- per døgn. Tilrettelegging for hørselshemmede med hørselsteknisk utstyr har betydelig kostnader og økt sats vil gi muligheter for en enda bedre faglig kvalitativ oppfølging av hver enkelt kursdeltaker.

3. Høreapparater, tinnitusmaskerere og hørselstekniske hjelpemidler

HLF ber om at

- høreapparatbrukere tilbys god opplæring og oppfølging, i tråd med standarden for høreapparatformidling.
- at det kortes ned på ventetider på tildeling og reparasjoner av høreapparater.
- at de som har behov for reservehøreapparater får dette.

Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) ga SINTEF i oppdrag å vurdere dagens organisering av formidlingen av høreapparat. SINTEFs rapport konkluderer med at dagens modell med formidling (spesialisthelsetjenesten) og finansiering (folketrygden) videreføres med visse forbedringer, og da særlig innen formidling. HLF er enig i denne konklusjonen. Det er viktig å ha en fullverdig og kvalitativ god høreapparatformidling, også med fokus på å lære seg å ta i bruk høreapparatene og mestre en hverdag med hørselsutfordringer. Dette for å sikre god nytte av høreapparatene og motvirke at høreapparater ikke tas i bruk. Uten god nok opplæring og motivasjon til selv å ta hjelpemidler aktivt i bruk vil høreapparater ofte ikke bli nyttiggjort. I en rehabiliteringsprosess er det viktig at det gis opplæring i bruk av høreapparat og tilbud om rehabilitering der hørselshemmede blant annet får økt kompetanse om sin egen hørselsutfordring og hvordan hverdagen kan mestres. Dette må utføres av personale med hørselsfaglig kompetanse, som audiografer og audiopedagoger.

Hørselshemmede som har behov for, men som ikke får eller må vente lenge på tilrettelegging og hjelpemidler, faller svært enkelt ut av jobb. Lange ventetider gir samfunnsøkonomiske kostnader, som sykemelding og frafall fra aktiv samfunns- og yrkesdeltakelse. Dette gjelder også ventetid på reparasjoner av tildelte hjelpemidler og avslag på søknad om reservehøreapparater. Den demografiske utviklingen vil gi flere eldre som trenger høreapparater og tilhørende hjelpemidler. Å sikre at denne gruppen har optimale høreapparater og hjelpemidler, vil føre til aktive eldre og lengre botid hjemme.

4. Tolk

HLF ber om:

- en satsing på tolkeområdet og særskilt på skrive- og tolketolk.
- en døgnåpen bildetolktjeneste.
- at tolketjenesten utvikles slik at skrive- og tale-til tekstteknologi implementeres i digitale møteplattformer, webinarer og streaming av offentlige møter og pressekonferanser.
- at det ansettes flere offentlige skrive- og tolketolker i NAV / ved Tolkesentralene.

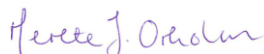
Mange hørselshemmede er avhengige av skrive- og tolketolk for å være aktive samfunnsborgere, så vel under utdanning, i arbeidslivet, i organisasjonslivet som på fritiden. Året 2021 har vært et rart år for de fleste, også for hørselshemmede. Vi berømmer tolketjenesten for at de har vært omstillingsvennlig og sett muligheter i digitale løsninger og vært fremoverlent med å levere tolketjenester på andre måter enn ved fysisk tilstedeværelse. Positivt er det også med utvidete åpningstider for bildetolktjenesten, noe som vi ber om at også blir tilfelle etter mai 2021 med mål om å bli døgnåpent. Vi ber også om at styrkingen av NAVs tolketjeneste videreføres i det kommende statsbudsjettet. Tidligere statsbudsjettsproposisjoner fra ASD medgir at det er en utfordring å sikre at alle som har behov for tolk får det. Proposisjonene bekrefter at det er både tiltakende behov for og økende utgifter til tolkehjelp. Det er viktig å holde fokus på tolkeområdet som helhet, men spesielt på gode formidlingsrutiner og på rekruttering av tolker. Viktig er det også å gi tolketjenesten rom for å tilpasse seg nye måter å levere sine tjenester på, og da særlig digitalt. Implementering av nye løsninger må ikke forringes på grunn av mangel på ressurser. Det er viktig at tolketjenesten er fremoverlent og gis tilgang på teknologiske løsninger som også innbefatter skrive- og tolketolk og er universelt utformet.

NAV og tolkesentralene må ansette flere skrivetolketolker i tolketjenesten, slik at også kortvarige og mer ugunstige oppdrag dekkes. Spesielt utfordrende kan det være i tidsrom der det er stor pågang og utenfor ordinær arbeidstid. En større satsing på fjerntolking og informasjon om fjerntolking ut til brukerne kan være gode tiltak. HLF ber ASD se til kritikken Norge fikk ved utspørringen av oppfølgingen av FN konvensjonen for personer med nedsatt funksjonsevne i Geneve våren 2019. Komiteen ba Norge sørge for tilstrekkelige menneskelige og økonomiske ressurser til at døve og hørselshemmede får tolketjenester når de trenger det, herunder utenom kontortid (Pkt 31 d og 32 d – artikkel 19 (tolk)).

HLF ser frem til et samarbeid om statsbudsjettet for 2022 og håper regjeringen evner å prioritere disse viktige områdene. For ytterligere informasjon kontaktes undertegnede på orholm@hlf.no eller mobil 91628776.

Med vennlig hilsen

HLF (Hørselshemmedes Landsforbund)

Merete J. Orholm

Politisk sjef